

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 31. De excessibus Prælatorum & subditorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

nat: si suscipit, e. 2. h. 1. Tertio quando quis contra inhibitionem superioris eodem tempore ad duos sacros Ordines suscipiendos sese ingerit, e. ult. h. 1. Quarto, quando per saltum ordinatur.

2. Quantum ad poenam sic Ordinem suscipientis attinet, distinguendum est; nam prohibitus suscipere Ordinem sub poena excommunicationis, non potest in ordine sic suscepto ministrare, vel ad superiorem ascendere citra dispensationem summ: Pont. nisi in monasterio aliquo habitum susceperit regularem ejusque vita & mores id exegerint; quo casu etiam Abbas illius loci quoad alios Ordines dispensare poterit, e. 1. 2. & 3. Si vero sententia excommunicationis lata non fuerit, poterit Episcopus, post peractam poenitentiam, nisi alia impediant, dispensare, d. c. 2. & 3. Alioquin Conc. Trid. Sess. 23. c. 8. *De reform.* furtivè ordinatum suspensum esse vult ab executione ordinum, quamdiu Ordinario videbitur expedire. Postque hodie Episcopum cum furtivè promotum dispensare, si crimen sit occultum & non deductum ad forum contentiosum, ex dicto Conc. Sess. 24. c. 7. tradit Lopez in *Praxi Crim. Canonica* c. 35. in V. *Lata est excommunicatio.*

Quod si Episcopus, dum confert Ordines, utatur his verbis. *Non intendimus ordinare non examinatos & approbatos*, tum qui se ingerit citra examen & approbationem in numerum ordinandorum, deperit ordinandus est, in juncta prius poenitentia, ob grave delictum, quod sic se ingerendo ordinum susceptioni commisit, Lopez in *Praxi Crim.* c. 25.

3. Prædictum autem examen ordinandorum necessarium est non solum in Clericis sæcularibus, sed & in Regularibus, privilegiis quibuscumque quoad hoc penitus exclusis, juxta Conc. Trid. d. Sess. 23. c. 12. Nisi forte quis ad Episcopatum promoveatur, quo casu valebit perinde Prælatorum attestatio, ac si publico alicujus Academiæ testimonio idoneus ostendatur, Conc. Trid. Sess. 22. c. 2. *De reform.*

TITULUS XXXI. De excessibus Prælatorum & subditorum.

1. *Excedit Prælati subditos quæstionibus premens,*

2. *Excedere unius Ecclesias, quod solius est Episcopi.*
3. *Sed neque Episcopo unire qualibet beneficia licet.*
4. *Excedit Abbas ingerens se jurisdictioni Episcopi.*
5. *In quibus subditus adversus superiorem excedere dicatur.*

HAtenus variis Titulis actum est de criminibus omnium Clericorum communibus; nunc paucis agendum est de excessibus sive delictis peculiaribus ipsorum Prælatorum erga subditos, & horum erga Prælatos sive superiores suos.

Excedere, licet alias idem significet, quod superare & antecellere, tamen hoc loco idem est, quod transgredi limitem seu terminum debitum; & hujusmodi transgressio hic vocatur excessus.

1. Prælati verò excedere dicuntur in subditos, quando iniquis oneribus eos premunt, quod ipsis ex avaritia omnium malorum radice *can. Bonorum distincti*, 47. commune est. A quibus proinde jubentur abstinere, sive Archiepiscopi, sive Episcopi, sive his inferiores, *cap. 1. 2. & c. Nimis iniqua* 16. (ubi recensentur quindecim gravamina inferri solita Religiosis, à quibus jubentur Prælati abstinere) & *Nimis prava* 17. (ubi ponuntur duodecim gravamina Prædicatorum & Minorum, à quibus pariter præcipiuntur abstinere Prælati) *hoc tit. puniendi alioqui pro ratione delicti*, d. c. 1. in *forma*. Imò possunt subditi Prælati suis impunè non parere, si, quod imperant vel exigunt, sit contra libertatem & privilegia sui ordinis, *cap. Sanè* 5. *hoc c.* Et si tortè eo nomine Prælati eos excommunicaverint, hujusmodi excommunicatio est nulla, *cap. Cum ad quorundam* 7. *hoc tit.* tanquam iniqua & injusta, cum eos velut filios & fratres benignè ac fraternæ debeant charitate fovete, d. c. 1. in *princ.* & *aliu à Gloss. ibid. citat in V. charitate.*

2. Interdum excedunt Prælati, ingerendo sese rebus, non ad se, sed ad superiorem spectantibus; veluti, si Prælati, non Episcopus, velit unire Ecclesias, id est ex duabus facere unam, quod ad solum Episcopum spectat, e. *Sicut unire* 8. h. 1.

3. Si item Episcopus ex vi decreti Conc. Trid. Sess. 23. *cap. 18.* quod permittit Episcopo applicare

care & unire Seminatio beneficia simplicia primo vacatura, velut unire ea, quæ eo decreto non comprehenduntur; cuiusmodi sunt vacatura per resignationem, non quidem simplicem, sed conditionalem, in favorem scilicet tertii, & non alteri, vel sub reservatione penhous, aut simili, vel quæ sunt suæ collationis; quod non potest, *ex declarat. Cardd.* Prout nec potest facere unionem Ecclesiæ curatæ cum alia item curata, nisi forte propter paupertatem ut inde sufficiens competentia uni assignetur, Conc. Trid. Sess. 21. c. 5. & Conc. Provinciale Mechlin. 1607 a sede Apost. confirmatum ut neque regularia curata aut diversarum diocæseon Conc. Trid. Sess. 14. c. 5. *Reformat. & Sess. 24. cap. 13. §. in unionibus* Similiter licet idem Conc. Sess. 24. cap. 15. permittat Episcopo unire præbendis Cathedralibus tenibus alia beneficia, tamen ex quo loquitur tantum de præbendis, non extendit se concessio illa ad fabricam, Sacristiam, Capellanias, aut mensam Capitularem, licet tenuem, quia aliud est Capitulum, aliud singuli de Capitulo. Et hinc fit, quod debita mensa Capitulari cedant his, qui tempore solutionis sunt de Capitulo, etiam de novo admissi, licet debita iam antecesserint, quia solutio fit Capitulo, quod semper est idem, *arg. l. Proponebatur D. De iudicis*, non verò singulis de Capitulo, prout docet Gonz. *ad Reg. VIII. Cancell. Glossa 37 n. 25.* ex Calderino *Consil. 21. De præbendis* Si inquam, eiusmodi beneficia unire Seminario, aut alicui alteri sive beneficio sive officio, Episcopus voluerit, dicitur excedere limites suæ potestatis ad unendum.

4. Excedit & Abbas, non Episcopus, si is cognoscat de causa matrimoniali, aut publicas pœnitentias injungat, vel indulgentias concedat, quod de jure communi solis Episcopis permittitur, *c. Accedantibus 12. h. t.*

Interdum etiam excedunt Prælati in collatione beneficiorum: veluti, si aliquid suo uli reservent, vel sibi ea conferant, *c. Ad nures* & *c. Illud 6. h. t.* vel si conferant indigno, aut alteri, primâ collatione nondum improbatâ: quo casu conferens pro ea vice potestate conferendi privandus est, *c. Inter dilectos 11. h. t.*

5. Contra, subditus in superiorem excedere dicitur: si non sit continens, *c. Clerici 4. h. t.* si Ecclesiam suam, vel sibi subjectam, citra con-

sensum Episcopi subjecerit sive unierit alteri, non obstante assensu vel confirmatione Metropolitanæ, *d. c. Sicut unire 8. h. t.* si de crimine publicè gloriatur, *c. Quam sit gravis 9. h. t.* si homicidio auctoritatem consiliumve directè vel indirectè præstiterit, *c. Existens 10. h. t.* si cum inferior esset Episcopo, publicas pœnitentias injunxerit aut indulgentias concesserit: aut aliâs dignitatem vel officium usurpavit superioris, *d. c. Illud 6. h. t.* Si Ecclesiasticam læsent potestatem, interdicti sententiam violando, *c. Tanta est 18. h. t.* Si contra fidem homagii præstiti negaverit Prælarum esse suum Dominum, vel de eoram Judice seculari conquestus fuerit, aut eandem invaserit, *c. Gravem 15. h. t.*

TITULUS XXXII.

De novi operis nuntiatione,

1. Nuntiare opus novum quid sit.
2. Quare introducta sit nuntiatio novi operis.
3. 4. Forma ejusdem & effectus.

TAm Prælati quàm subditi etiam aliquando excedunt in ædificando seu novo opere construendo, etiâ si in piis rebus versentur, ut in ædificandis Ecclesiis & aliis piis locis, in præjudicium vicinorum, vel altarum Ecclesiarum, aut piorum locorum. Quia verò hic excessus per novi operis nuntiationem coercetur, ideo hic Tit. inscribitur *De novi operis nuntiatione.*

1. Opus novum facere videtur, qui aut ædificando, aut detrahendo aliquid, pristinam faciem operis mutat. *l. 1. §. opus novum 11. D. eod. tit.* Nuntiare hoc loco sumitur pro prohibere; & ideo nuntiat opus novum, qui denuntiat vicino, ne de novo ædificet. Nuntiatio verò novi operis est sollemnis prohibitio vicino facta, ne in opere novo ædificando pergat, donec de jure ædificationis constituerit, aut præstita sit eo nomine satisfactio.

Dixi, in opere novo ædificando; quia novi operis nuntiatio solum competit adversus opera, quæ nondum facta sunt, ne fiant, non autem